

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Tótkomlós Város Önkormányzata

gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak

2022. évi ellátásáról

A beszámolót készítette: Zsarnai Anita aljegyző
Bedőné Skoda Ilona igazgatási ügyintéző

2023.

Bevezető

A nemzetközi egyezményekkel összhangban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) új alapokra helyezte a gyermekekről való gondolkodást és gondoskodást. A magyar gyermekvédelmi rendszernek egyrészt bizonyos ellátásokat kell garantálnia a gyermekek, illetve a gyermekes családok számára, olyan elérhető és hozzáférhető lehetőségeket kell biztosítani, amelyek segítségével a családokban keletkező problémák kezelhetővé válnak azt eredményezve, hogy a gyermekeket nem kell elválasztani családjuktól. Másrészt a valamilyen okból családjukban nem nevelhető gyermekek számára kell olyan családpótló, vagy a családi modellhez közelítő ellátásokat biztosítani, amelyek a gyermeki jogok tiszteletben tartásával garanciákat nyújtanak a gyermek életkorának, szükségleteinek megfelelő ellátására, egészséges személyiségfejlődésének biztosítására, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja”.

Az értékelés szempontjait – az előbbiekben említett külön jogszabály - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete határozza meg a következők szerint:

„I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,

- egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,

- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4-5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).”

A fenti szempontok figyelembevételével, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi terület önkormányzatot érintő feladat- és hatásköreinek, a feladatellátás személyi és tárgyi feltételeinek ismertetésével számolunk be a hatályos jogszabályok alapján 2012 évben végzett munkáról.

A gyermekvédelem rendszere – a feladat- és hatáskörök megoszlása

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A Gyvt.-ben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete és a jegyzői gyámhatóság gyakorolja.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében:

„A gyámhatóság feladat- és hatáskörét

a) a települési önkormányzat jegyzője,

b) a fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal),

c) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal gyakorolja.”

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosították 2022-ben is.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (jegyzői hatáskör),
- rendkívüli települési támogatás a családban nevelkedő gyermekre tekintettel a család átmeneti létfenntartási gondja vagy rendkívüli élethelyzete miatt (települési önkormányzati hatáskör),
- gyermektartásdíj megelőlegezése (járási gyámhatósági hatáskör),
- otthonteremtési támogatás (járási gyámhatósági hatáskör),
- gyermekétkeztetés (fenntartói vagy települési önkormányzati hatáskör).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása,
- gyermekek átmeneti gondozása,
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- otthont nyújtó ellátás,
- utógondozói ellátás,
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családba fogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések első pontja kivételével – mely jegyzői hatáskör – valamennyi hatósági intézkedés más hatóság hatáskörébe tartozik.

A Gyvt. alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c) a köznevelési intézmények és a szakképző intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő,
- n) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- o) az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Az előbb felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A települési önkormányzat 2022-ben is biztosította a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család átmeneti létfenntartási problémája vagy rendkívüli élethelyzete miatt a rendkívüli települési támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, közreműködött a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutás szervezésében.

Tótkomlós Város Önkormányzata Képviselő-testülete a természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról szóló 26/2021. (XI. 26.) önkormányzati rendelet megalkotásával gondoskodott a helyi szinten szabályozandó ellátások meghatározásáról.

A Gyvt. kimondja, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000-nél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

Ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település - jogszabályban meghatározottak szerint megállapított - 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, akkor a 10.000 főnél kevesebb állandó lakossal rendelkező települési önkormányzat is köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján.

Mivel Tótkomlóson a 3 év alatti lakosok száma meghaladja a 40 főt, így a település önkormányzata a Gyvt. értelmében kötelező feladatként biztosítja a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásának személyi és tárgyi feltételei a Tótkomlói Polgármesteri Hivatalban

Tótkomlós Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szociális Bizottsága 2022-ben is átruházott hatáskörben döntött – a családban nevelkedő gyermekekre, fiatal felnőttekre tekintettel a család átmeneti nehéz anyagi helyzete miatt – a rendkívüli települési támogatás iránti kérelmek ügyében.

A bizottság üléseit szükség szerint hetente, kéthetente tartja a Polgármesteri Hivatal hivatalos helyiségében. A bizottság munkáját - az említett ügytípus tekintetében – Bedőné Skoda Ilona, az Igazgatási Osztály ügyintézője segíti.

A hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával kapcsolatos ügyintézői feladatokat szintén Bedőné Skoda Ilona igazgatási ügyintéző végezte.

A felsőoktatási tanulmányokat kezdő és folytató fiatalok ösztöndíjrendszerével - mely a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer – kapcsolatos ügyintézés Dr. Setényi-Morár Nikolett igazgatási ügyintéző munkakörébe tartozott 2022-ben.

Az ügyintézők a Polgármesteri Hivatal „A” épületében önálló irodában dolgoznak, ahol saját interneteléréssel rendelkező számítógépet, nyomtatót, telefont használhatnak, fénymásolási lehetőségük megoldott.

Tótkomlós demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Tótkomlós város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken. 1945-ben még 10.984 fő lakott a településen, a 2022. január 1-ei állapot szerint 5.765 fő a város lakosságának száma. A legnagyobb lélekszámcsökkenés 1945. és 1946., valamint 1980-1990. évek között következett be. 2000-től valamelyest lelassult, de nem állt meg a népesség fogyása.

A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, melyből kiemelkedő fontosságú a munkalehetőségek szűkösége. A fiatalabb korosztály elvándorlása a városból az utóbbi évek jellemző és állandósulni látszó tendenciájává vált. A fiatalok minden lehetőséget megragadnak, hogy versenyképes szakmát tanuljanak, jellemzően már középiskolai tanulmányaik ideje alatt a várostól távol tanulnak, felsőoktatási intézménybe pedig még messzebb kényszerülnek eljárni. Tanulmányaik végeztével kevesen térnek vissza szülővárosukba, többségében tanulmányaik helyszínén vagy a környező településeken helyezkednek el, alapítanak családot.

Tótkomlós állandó lakosainak száma 2018-tól az alábbiak szerint alakult:

Év (I. 1.)	Állandó lakosok száma (fő)
2018	5.873
2019	5.839
2020	5.827
2021	5.755
2022	5.765
2023	5.680

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2018 – 2022. évekre vonatkozóan:

Év (I.1)	Lakos (fő)	18 év alattiak (fő)	18 év alattiak aránya a teljes népességhez (%)	19-60 év közöttiek (fő)	19-60 év közöttiek aránya a teljes népességhez (%)	61 év felettiak (fő)	61 év felettiak aránya a teljes népességhez (%)
2018	5.873	972	16,5	3.335	57	1.566	26,5
2019	5.839	961	16,46	3.307	56,64	1.571	26,9
2020	5.827	978	16,78	3.303	56,68	1546	26,53
2021	5.755	965	16,77	3.272	56,85	1518	26,38
2022	5765	981	17,01	3.270	56,72	1514	26,26
2023	5680	947	16,67	3.222	56,73	1511	26,60

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázatból jól kivehető, hogy a 2022. év kivételével a lakosok száma valamennyi korcsoportban csökkent, a 2022. évi január 1-ei adatok alapján a 10 fővel emelkedett a népességszám. A 2023. januári adatok alapján viszont 85 fővel csökkent lakosok száma az előző évhez képest. A lakosság létszámcsökkenése minden korosztályt érint. Sajnos a 61 év feletti aránya a teljes népességhez viszonyítva %-os bontásban további 0,34%-os eltérést mutat, ami településünk elöregedését tükrözi.

Születések és halálozások száma

Év	2018	2019	2020	2021	2022
Születés	44	37	35	39	21
Halálozás	89	93	100	89	102

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A születés és halálozások évenkénti adataiból megállapítható, hogy a születések száma 2022-ben az előző év adatait figyelembe véve jelentősen lecsökkent, a halálozások száma viszont változatlanul lényegesen meghaladja a születések számát. Településünket a megyei adatokhoz hasonlóan nemcsak az elöregedés jellemzi, hanem az elvándorlás is.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

A Gyvt. a gyermeki jogok között elsőként említi azt, hogy a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez. A gyermeki jogokat védeni kell,

mely minden olyan természetes és jogi személy kötelezettsége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A törvény kimondja továbbá azt is, hogy a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek, családok védelmét a korábban írtaknak megfelelően a következő pénzbeli, illetve természetbeni ellátások biztosították a beszámolási időszakban: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a családban nevelkedő gyermekek tekintettel a család létfenntartási problémája vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülése okán a rendkívüli települési támogatás, a gyermekétkeztetés.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, meghatározott feltételek teljesülése esetén a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- b) pénzbeli támogatásnak,
- c) a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A Gyvt. meghatározza azokat a jövedelmi, vagyoni feltételeket, melyek megléte esetén a gyámhatóság – jelen esetben a jegyző – egy év időtartamra, de legfeljebb 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

A gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladhatja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege, melynek összege 2022-ben is 28.500,- Ft volt) a 145 %-át, ha
 - aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
 - ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a jogszabályban megállapított feltételeknek;
- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt.-ben meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy
 - b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét
- meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- alapösszegű támogatást folyósít.*

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 2022. évben az alapösszegű támogatás 6.000,- Ft/gyerek, az emelt összegű támogatás 6.500,- Ft/gyerek volt.

Az alábbi táblázatból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2018-2022. évi adatai hasonlíthatók össze:

Adatok	2018	2019	2020	2021	2022
Támogatott gyermekek száma	243 fő	204 fő	232 fő	236 fő	144
- ebből nagykorú (tanuló)	18 fő	11 fő	14 fő	5 fő	11 fő
Megállapított kérelmek száma	119 család	100 család	109 család	112 család	76 család
- ebből egyedül álló (gyermek ét egyedül nevelő) kérelmező	64 szülő	48 szülő	46 szülő	49 szülő	46 szülő
Elutasított kérelmek száma	6	4	2	2	1
Pénzbeli támogatás összege (Ft)	3.287.000,-	2.651.500,-	2.626.500,-	2.939.000,-	2.397.000,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2022. december hónapban 76 család rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága állt fenn. Egy alkalommal került sor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasítására, mivel a kérelmező családjában az egy főre jutó vagyoni érték meghaladta a jogszabályban meghatározott mértéket. Továbbra is gyakori, hogy az egyedülálló szülő jellemzően a gyermek(ek) után járó ellátások, támogatások összegéből tartja fenn a családot, illetve az elvált szülők esetében a tartásdíjra kötelezett szülő nem, vagy alkalmasszerűen fizet tartásdíjat gyermeke(i) után.

A 2020-ban és 2021-ben megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság növekedését a tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus

világjárvány elhárítása érdekében kihirdetett veszélyhelyzet miatt megszűnt munkahelyek is befolyásolták.

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 96. § (3) bekezdés a)-b) pontja szerint, a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatálya 2022. augusztus 31-éig meghosszabbodott.

Az elmúlt években a törvényes képviselők a veszélyhelyzettel összefüggő jogszabályi változásokról írásban kaptak tájékoztatást.

Az augusztusi és a novemberi pénzbeli kifizetéseket megelőzően a nagykorú tanulók jogviszonyáról szóló igazolást írásban bekérte a jegyzői gyámhatóság, vagy nyilatkoztatta a nagykorú tanulót tanulói jogviszonyának megszűnéséről.

2022. augusztus hónapban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság felülvizsgálata megtörtént. A veszélyhelyzet megszűnését követően 2022. augusztus 31. napjával 211 gyermek jogosultsága megszűnt, ezzel egyidejűleg 2022. szeptember 1. napjától 144 gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága került megállapításra.

A támogatottak létszáma jelentős csökkenést mutat, a felülvizsgálat időpontjában jövedelmi viszonyaik miatt nem feleltek meg a feltételeknek. A gyermekek után járó adókedvezmény, a garantált minimálbér emelkedése miatt több családban az egy főre jutó jövedelem összege meghaladta a vonatkozó jogszabályban megállapított határt.

Az egy főre jutó jövedelem megoszlása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családoknál:

Időszak	Összeg/fő		
	14.250,- Ft alatt	14.250,- 28.500,- Ft között	28.500,- Ft felett
2018	9 család	62 család	48 család
2019	6 család	54 család	40 család
2020	13 család	58 család	38 család
2021	7 család	65 család	40 család
2022	5 család	42 család	29 család

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállásához kapcsolódó jövedelemvizsgálat során megállapítható, hogy sok családban az egy főre jutó nettó jövedelem továbbra sem érte el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, a 28.500,- Ft-ot. Ezeknél a családoknál jellemzően a szülők egyike, vagy nem egy esetben egyik szülő sem rendelkezik munkahellyel és a gyermek(ek) utáni ellátások, támogatások összegéből és alkalmi munkából élnek, illetve gyermekét egyedül nevelő szülő a kérelmező.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők életkor szerinti megoszlása:

Életkor	0-6 éves	7-14 éves	15-17 éves	18- éves	Összesen
2018	59 gyermek	105 gyermek	57 gyermek	22 tanuló	243 gyermek
2019	53 gyermek	96 gyermek	44 gyermek	11 tanuló	204 gyermek
2020	69 gyermek	98 gyermek	51 gyermek	14 tanuló	232 gyermek
2021	64 gyermek	103 gyermek	64 gyermek	5 tanuló	236 gyermek
2022	28 gyermek	70 gyermek	35 gyermek	11 tanuló	144 gyermek

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Hátrányos helyzet, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:

A hátrányos illetve a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása szorosan kapcsolódik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény intézményéhez. 2013 szeptemberétől jogszabályi változás miatt a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása határozatban történik, a megállapítás feltételei szigorodtak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításához és felülvizsgálatához készült nyomtatvány B) lapján kérheti a törvényes képviselő a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítását.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány - iskolatípustól függetlenül - alapfokú iskolai végzettséget tanúsít.

(Pl. egy 9. évfolyam elvégzése, vagy egy középfokú oktatási intézmény pár osztályának elvégzése a középfokú végzettség megszerzése nélkül az alapfokú végzettséget nem befolyásolja, hiszen ezek végzettségi szintet nem emelnek.)

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, ha a feltételek fennállnak.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

A Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be a 2018-2022. évekre vonatkozóan:

Adatok	2018	2019	2020	2021	2022
Hátrányos helyzetű gyermekek	95 fő	50 fő	36 fő	39 fő	27 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	20 fő	40 fő	65 fő	65 fő	57 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életkor szerinti megoszlása 2022-ben:

Életkor	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 éves vagy idősebb	Összesen
Hátrányos helyzetű gyermekek	1 fő	5 fő	8 fő	9 fő	4 fő	27 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	4 fő	6 fő	31 fő	12 fő	4 fő	57 fő
Összesen	5 fő	11 fő	39 fő	21 fő	8 fő	84 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket különböző kedvezmények, (pl. ingyenes intézményi gyermekétkeztetés, szünidei gyermekétkeztetés) juttatások, pályázati lehetőségek illethetik meg.

A Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások:

A Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások nyújtására az önkormányzatnak viszonylag kevés lehetősége van.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben megalkotta az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről, annak szabályairól, a támogatáshoz jutás feltételeiről.

A rendelet célja – a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III.25.) Korm. rendeletben foglaltak figyelembevételével -, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akiknek a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt nehézségekbe ütközik.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál:

- | | |
|--|-------------------------------|
| 1.) települési önkormányzatok által nyújtott támogatás | } önkormányzati ösztöndíjrész |
| 2.) megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás | |
| 3.) intézményi támogatás → | |
| | intézményi ösztöndíjrész |

Az ösztöndíj időtartama:

- „A” típusú pályázat esetén 10 hónap, a már felsőoktatásban tanulók számára
- „B” típusú pályázat esetén 3x10 hónap, azok számára, akik felsőoktatási tanulmányaikat a következő tanévben kezdik meg.

Az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete első alkalommal 2001-ben csatlakozott az Ösztöndíjrendszerhez, abban az évben 23 főt részesített támogatásban. 2002-től - 2005-ig az önkormányzat az Ösztöndíjrendszerhez nem csatlakozott, 2006. óta azonban folyamatosan részt vesz az Ösztöndíjrendszerben a következők szerint:

Az „A” és „B” típusú pályázat keretében támogatásban részesített tanulók/hallgatók száma az elmúlt években a következők szerint alakult:

	2018	2019	2020	2021	2022
„A”	7	9	8	6	4
„B”	1	-	-	-	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A Képviselő-testület személyenként 5.000,- Ft-ot biztosít havonta a tanulóknak.

2018-2022. között az önkormányzati ráfordítás (kötelezettségvállalás) összege a következők szerint alakult:

2018	2019	2020	2021	2022
400.000,- Ft	450.000,- Ft	400.000,- Ft	300.000,- Ft	200.000,- Ft

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Rendkívüli települési támogatás a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel, a család életfenntartását veszélyeztető vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülése okán

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 45. § (3)-(5) bekezdései értelmében:

„(3) A képviselő-testület a életfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan életfenntartási gondokkal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

(4) Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk életfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

(5) A rendkívüli települési támogatás kérelemre és hivatalból - különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére - is megállapítható.

2018-2022. évben a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel rendkívüli települési támogatásban részesült kérelmezők:

Adatok	2018	2019	2020	2021	2022
Támogatottak (családok) száma:	41 család	26 család	32 család	34 család	37 család
- ebből egy alkalommal	25 család	14 család	17 család	28 család	31 család
- két alkalommal	9 család	4 család	8 család	3 család	2 család
- három, vagy több alkalommal	7 család	8 család	5 család	3 család	4 család
Támogatás összege (Ft)	550.604,-	423.000,-	412.540,-	354.850,-	502.010,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel benyújtott rendkívüli települési támogatás iránti kérelem 2022-ben nem került elutasításra.

A támogatás pénzbeli és természetbeni lehet. Természetben nyújtott támogatás egyik formája az élelmiszersomag, mely a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ közreműködésével és segítségével kerül összeállításra. 2022-ben a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel 19 csomag került kiosztásra rendkívüli települési támogatás keretében.

Az egyszeri tüzelőanyag támogatás megállapítása iránti kérelmeket 2022. október 17-től - 2022. október 28-ig lehetett benyújtani. 272 fő nyújtotta be kérelmét. 20 család kérelme került elutasításra a rendelkezésre álló támogatási keret kimerülése miatt. A 252 megállapított támogatásból 65 családban nevelnek kiskorú gyermeket.

A pénzbeli támogatás mértéke 12.000,- Ft volt, mely összeget a téli rezsiköltség befizetésére, tüzelőanyag vásárlására fordíthattak a kérelmezők.

Gyermekétkeztetés:

2016. január 1. napjával a gyermekétkeztetés szabályozása és jogi háttere jelentősen átalakult. A gyermekétkeztetés bekerült a Gyvt. által meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások közé.

A Gyvt. értelmében az alábbi rendelkezések vonatkoznak a gyermekétkeztetésre.

„18. § (1a) A települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.”

Gyermekétkeztetés

„21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében, mini bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és - ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik - a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)-f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],

g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

(2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.”

Intézményi gyermekétkeztetés

„21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést kell biztosítani.

(2) *Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.*

(3) *Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja*

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá

ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben,

b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,

c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben. ”

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

„21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) *Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50 %-os normatív kedvezményével kell biztosítani*

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben. ”

Szünidei gyermekétkeztetés

„21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

Az óvodába és az iskolába az önkormányzattal szerződött vállalkozás, a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. szállítja az ételt. A Bölcsőde – a jogszabályoknak megfelelően – saját konyhával rendelkezik, az étel elkészítése ott helyben történik, így a diétára szoruló és a különböző ételérzékenységekben szenvedő gyermekek ellátása is megoldott (tej, tojás és lisztérzékenység).

A térítési díjakat minden évbe a képviselő-testület állapítja meg márciusi soros ülésén.

A térítési díj napi összege a nyersanyagköltség napi összegének ÁFÁ-val növelt összege.

A veszélyhelyzetre tekintettel a jogszabályi előírásoknak megfelelően 2022. augusztus 31-ig a térítési díjak összege nem változott.

A térítési díjak 2022. augusztus 31-ig

Korcsoport	Ellátás	Nyersanyagköltség Ft/nap
Bölcsőde 20 hetes – 3 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	331,-
Óvoda 3 – 6 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	400,-
Általános iskola napközi 6 – 14 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	503,-
Általános iskola menza 6 – 14 éves	ebéd	332,-
Gimnáziumi menza 14 – 18 éves	ebéd	389,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2022. szeptember 1-től a térítési díjak emelése indokoltá vált, mert a nyersanyagköltségek jelentős emelkedésére tekintettel a közétkeztetési feladatok ellátásra kötött vállalkozási szerződés közétkeztetés díjai év közben több esetben módosultak. A képviselő-testület a térítési díjak meghatározásánál igyekezett a gyermekétkeztetésben résztvevők számára a lehető legkedvezőbb mértéket meghatározni.

A térítési díjak 2022. szeptember 1. és 2022. december 31. között

Korcsoport	Ellátás	Nyersanyagköltség Ft/nap
Bölcsőde 20 hetes – 3 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	437,-
Óvoda 3 – 6 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	460,-
Általános iskola napközi 6 – 14 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	578,-
Általános iskola menza 6 – 14 éves	ebéd	381,-
Gimnáziumi menza 14 – 18 éves	ebéd	447,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A gyermekétkeztetésben (napköziben és menzán) részt vevők létszáma és az általuk fizetett térítési díjak megoszlása 2022-ben				
Intézmény	Térítésmentes (fő)	50 %-ot fizet (fő)	100 %-ot fizet (fő)	Összesen (fő)
Bölcsőde	25	csak gondozási díjat fizet 28	13	66
Önkormányzati Óvoda	61	-	16	77
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium	86	103	66	255

Forrás: Helyi adatgyűjtés

2016. január 1. napjától a szünidei gyermekétkeztetés kötelező feladata az önkormányzatoknak, melynek fedezetét normatívából biztosította Tótkomlós Város Önkormányzata.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, a szülő, törvényes képviselő kérelmére - a szünidő munkanapjain - szünidei gyermekétkeztetés keretében a déli meleg főétkezést kell biztosítani. Az érintett családokat levélben kiértésítette az Igazgatási Osztály és mellékletként csatolta a megfelelő számú kérelmet (minden gyermek részére külön kérelmet kell benyújtani), valamint a helyben szokásos módon meghirdette. A szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását az Orosházi Kistérség Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat végezte.

Szünidei gyermekétkeztetésben résztvevők száma

Szünidő	Gyermekek száma			
	2019	2020	2021	2022
Tavaszi szünet	54	48	46	39
Nyári szünet (legalább 43 munkanap)	82	57	58	55
Őszi szünet	35	67	51	-
Téli szünet	59	67	56	56

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az elmúlt évek tapasztalata szerint a kiértékelte családok 50-60%-a veszi igénybe ezt a támogatási formát.

Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (a továbbiakban: RSZTOP)

2017. november hónaptól indult el Tótkomlóson is a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság közreműködésével az RSZTOP, melynek célja élelmiszer-támogatás, alapvető fogyasztási cikkek nyújtása szegény gyermekes családok részére.

Az RSZTOP a 0-3 éves korosztályban megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, intézményi ellátásban, intézmény étkeztetésben nem részesülő gyermekek részére havi rendszerességgel élelmiszer-csomagot biztosít. A projekt második szakaszában mindazon 7-14 éves életkorú gyermek, akinek június 1-én a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll, a nyári szünet ideje alatt, július és augusztus hónapban kap élelmiszer-csomagot. A csomagok értéke meghaladja a 10.000,- Ft-ot, mely a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve tartós élelmiszert tartalmaz.

Az élelmiszer-csomagok átadása az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának bevonásával, a Tótkomlósi Szociális Szolgáltató Központ Pósa utcai épületében történik. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Békés Megyei Kirendeltsége és a települési jegyző a jogosultakról a PTR rendszer nyilvántartása alapján havonta adatot egyeztet.

Az RSZTOP program keretében átlagosan havonta 12 fő 3 év alatti gyermek részesült élelmiszer-csomagban. 2022. november hónapban 96 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultsággal rendelkező, 3 év alatti gyermek és 7-14 éves életkorú gyermek kapott csomagot Tótkomlóson.

Családvédelmi koordináció

2020. január hónaptól új jegyzői gyámhatósági feladat a családvédelmi koordináció, mely Bedőné Skoda Ilona köztisztviselő feladatkörébe került.

A családvédelmi koordináció feladata:

- kérelemre:

- az ügyfél meghallgatása, jegyzőkönyv készítése, a bántalmazott tájékoztatása az erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, jogosultságokról, a védelmet nyújtó szociális hálóról, büntető- vagy szabálysértési eljárás indításáról
 - jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítség szerzése, az érintettek értesítése az erőszak kapcsán (intézmény, háziorvos stb.), személyes adatok kezelése,
 - tájékoztatás az erőszak megelőzése vagy megszakítása érdekében arról, hogy hová fordulhat megfelelő segítségért.
- a bántalmazó tájékoztatása az erőszak folytatásának következményeiről
 - az ügyben érintett szervek, szociális hálózat tájékoztatása az esetről, az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében.

2022-ben intézkedés egy alkalommal történt. Az elektronikus levélben tett bejelentés szerint négy kiskorú gyermeket nevelő családban történt bántalmazás. A bántalmazott szülővel jegyzőkönyv felvételére került sor, aki a bejelentés tartalmával csak részben értett egyet, a bántalmazó szülő meghallgatását nem kérte. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Tótkomlói Területi Irodája tájékoztatása alapján az élettársak egyetértést mutatnak, mindenhol előforduló konfliktusokról számoltak be, az intézményi alapellátást mindkét szülő fél évig elfogadta és vállalta, így további intézkedés nem volt indokolt.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermekjóléti szolgálat feladatait az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A családsegítés, mint szolgáltatás 2012. március 1-jével került a központ feladatkörébe. A gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása Tótkomlóson a beszámolási időszakban két családgondozóval valósult meg. A két családsegítő munkatárs, és az egy fő esetmenedzser irodája – összesen három - és az ügyfelek részére nyitva álló helyiség a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ Tótkomlós, Pósa utca 2. szám alatti székhelyén található. Itt tartózkodik havonta egy alkalommal a gyermekpszichológus és a szociális diagnózis elkészítésének idejére az ezzel foglalkozó esetmenedzser is. A helyiségeket az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai ingyenesen használják. Az óvodai és iskolai szociális segítő helyileg az érintett nevelési-oktatási intézmények épületében látja el feladatát.

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai által készített, a 2022. évben végzett munkájukról szóló beszámolót változtatás nélkül csatoljuk.

Gyermekek napközbeni ellátása:

Tótkomlós Város Önkormányzata a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ önálló szakmai egységeként a Tótkomlós, Zámenhof utca 2/A. szám alatt 2014-ben még 30 férőhelyes bölcsődét tartott fenn, mely 2015-ben 40 férőhelyre bővült, a bölcsőde új és korszerű épületének használatba vételével. A bölcsőde napos bölcsődeként működik, nyitvatartási ideje 06.00 órától 17.00 óráig tart.

2022-ben az intézményben 1 fő bölcsődevezető, egyben élelmezésvezető, 8 fő szakképzett kisgyermeknevelő, 2 fő szakképzett szakácsnő, 2 fő dajka dolgozott, akiknek munkáját 1 fő közfoglalkoztatott segítette. Minden dolgozó rendelkezik a jogszabályban előírt képesítési feltételekkel, a dolgozók a feladatokat váltott műszakban, összehangoltan, egymás munkáját segítve teljesítik.

A bölcsődébe a felvétel egész évben folyamatos. A bölcsőde kihasználtsága sajnos az elmúlt évben nem volt 100%-os, a járványhelyzet miatt változó volt a bölcsődei ellátást igénybe vevők gyermekek száma, 2022. december 31-én a gyermeklétszám 39 fő volt. 2023. január 31. napján a bölcsődében gondozottak száma: 40 gyermek. Sürgős és indokolt esetben a bölcsőde alkalmazkodik a felmerült igényekhez (azonnali munkalehetőség, szociális rászorultság, védőnői, orvosi javaslat, veszélyeztetettség stb.). Az intézmény 2022-ben 4 kialakított gyermekcsoporttal működött.

A bölcsőde működéséről átfogó tájékoztatást a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ 2022. májustól 2023. május hónapjáig végzett tevékenységéről szóló beszámoló tartalmazza.

A településen családi napközi és házi gyermekfelügyelet nem működik.

Gyermekek átmeneti gondozása:

A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

Tótkomlós Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását helyettes szülő útján látja el, 2011. óta helyettes szülőnél gyermek elhelyezésére nem került sor.

Településünkön a helyettes szülői szolgáltatás szünetel, mert a helyettes szülő lemondott tisztségéről. A Családsegítő Szolgálat jelenleg is keresi a jogszabályban előírt feltételeknek megfelelő, szakmai végzettséggel rendelkező személyt.

A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

A Békés Vármegyei Kormányhivatal, mint megyei működést engedélyező hatóság 2021. október 11. napján indított hatósági ellenőrzést a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ Bölcsődéjében. Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyvben rögzített kisebb hiányosságok megszüntetésre kerültek, így a hatósági ellenőrzést a Békés Vármegyei Kormányhivatal 2022. március 22-én további intézkedés nélkül lezárta.

Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ Bölcsődéjében 2022. május 11. napján hatósági ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés során hiányosságot nem találtak.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyár.) 13. § a) pontja alapján gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal ellátja az illetékességi területéhez tartozó települési önkormányzat jegyzőjének és a gyámhivatalnak a szakmai irányítását, felügyeletét és ellenőrzését. A Békés Vármegyei Kormányhivatal az illetékességi területéhez tartozó valamennyi települési önkormányzat jegyzőjét megkereste és 2022. augusztus hónapban tájékoztatást kért a 2021. évre és 2022. I. félévre vonatkozóan a Gyár. 1/A. §-ában foglalt családvédelmi koordinációval kapcsolatos ügyekről, az ügyekben tett intézkedésekről. A tájékoztatás határidőben megküldésre került.

A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete bűnmegelőzési programjában megfogalmazott célok a következők:

1. A közbiztonság feltételeinek megteremtése, a vagyoni értékek megóvása, a személyi biztonság erősítése, az ifjúság helyes irányú fejlődésének elősegítése.
2. A bűnözővé válás folyamatának fékezése, a bűnelkövetési alkalmak, helyzetek csökkentése, a bűnelkövetés akadályozása.
3. Az áldozattá válás megelőzése, a potenciális áldozatok védettségének fokozása.
4. A büntetett előéletű személyek társadalmi beilleszkedésének segítése és ezzel a bűnismétlés előfordulásának csökkentése.

A bűnmegelőzés szervezetrendszerének (rendőri szervek, polgárőrség, polgármesteri hivatal, oktatási intézmények, ifjúsági és egyéb civil szervezetek, gyermekjóléti szolgálat) feladatai között kiemelt helyen szerepel az, hogy az oktatási intézményekben hatékony felvilágosító és ismeretterjesztő tevékenységet kell folytatni a bűnelkövetéstől való visszatartás motivációinak kialakítása, a bűnelkövetővé válás irányába ható magatartási formák visszafogása, megszüntetése, a törvénytisztelő magatartási formák kialakítása, az áldozattá válás elkerülése érdekében.

Az Orosházi Rendőrkapitányság a mellékelt tájékoztató alapján szolgáltatott adatot a gyermek- és fiatalkorúak által illetékességi területén elkövetett szabálysértésekről, illetve bűncselekményekről, mely jelen beszámoló szerves részét képezi.

A rendőrséggel az együttműködésünk továbbra is jó, kiemelten segítjük egymás munkáját. Külön említést érdemel a rendőrség prevenciós tevékenysége különböző programjai (DADA, ELLEN-SZER, SzCsRP, IBT) megvalósítása, működtetése során. Emellett rendszeres tájékoztató, felvilágosító előadásokat tartanak a közoktatási intézményekben a közlekedésbiztonságról, a fürdőzés, vízen tartózkodás szabályairól is.

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Tótkomlóson a civil szervezetek jelentős számban, szerteágazó területeken tevékenykednek, így a lakosság nagy részét - többek között a gyerekeket is – eléri.

Az érdeklődők a civil szervezetek által kínált számos szabadidős tevékenység közül választhatnak, megtaláljuk kínálatukban a sportot (úszás, futball, lövészet, asztalitenisz, galambászat, horgászat), a természetismeretet, a művészeteket (tánc, zene), a hagyományőrzést, de olyan szervezet és alapítvány is tevékenykedik a városban, amelynek célja a valamilyen okból hátrányos helyzetben lévők, vagy a kiemelkedő tehetségű fiatalok támogatása.

Az önkormányzat kapcsolata a civil szervezetekkel jó, ami nemcsak anyagi támogatás nyújtása formájában jelenik meg, de számos alkalommal közös programok szervezésében is megnyilvánul.

A fiatalok hasznos időtöltésének megszervezésében a város kulturális és köznevelési intézményei, valamint saját tulajdonú gazdasági társasága is jelentős szerepet vállal, természetesen sok esetben a civil szervezetek bevonásával.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok

A gyermekvédelmi tevékenység elsősorban a szociális munka, a pszichológia ismereteire és a hatályos jogi szabályozásra támaszkodik, különböző területeket érintő, nagyon összetett feladat. Éppen ezért a jelzőrendszer tagjainak magas színvonalú feladatellátásához elengedhetetlen a folyamatos szakmai fejlődés biztosítása, különböző előadásokon, képzéseken és továbbképzéseken keresztül.

A Tótkomlóson megvalósuló pályázatok eredményeként a családok helyzete javítható, mely tendencia a jövőben is követendő. Településünkön 2022-ben is cél volt a szociálisan rászoruló lakosság részére történő segítségnyújtás további lehetőségeinek felkutatása és megvalósítása. A közösségi terek (Multifunkciós tér, Erzsébet liget, Művelődési Központ és Könyvtár) fejlesztésével, felújításával, programjaik bővítésével pedig törekedni kell arra, hogy a fiatal generáció minél tartalmasabban és hasznosabban tölthesse el szabadidejét.

Mindent meg kell tennünk annak érdekében is, hogy a gyermekjóléti ellátás jelenlegi színvonalát minden tekintetben megtartsuk, lehetőségek szerint emeljük. 2022. decemberben Tótkomlós Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot tartott, témája a program felülvizsgálata az új öt évre szóló helyi program kidolgozása volt. A fórumon a gyermekek esélyegyenlősége témakörben az aktuális problémákat, teendőket beszéltük meg. Helyi Esélyegyenlőségi Programunk a gyermekek helyzetének, esélyegyenlőségének felülvizsgálata során a problémák beazonosítása mellett aktualizálta, illetve a további időszakra meghatározta a fejlesztési lehetőségeket. A

gyermekek számára egy szabadidőközpontra lenne szükség, ahol a fiatalok a csellengés helyett hasznosan tölthetnék el szabadidejüket, felnőtt felügyelet mellett. A városnak a korábbi években volt egy közlekedési parkja, melyet a jövőben szeretnénk felújítani, a gyermekek biztonságos közlekedése érdekében. A gyermekvédelem területén is tapasztalható lesz a program megvalósítása során végzett munka pozitív hatása.

Záró gondolatok

A beszámolóban igyekeztünk bemutatni a jogszabályban meghatározott szempontok figyelembe vételével a gyermekjóléti és gyermekvédelmi terület mindennapos feladatait, eredményeit.

A gyermekvédelmi rendszerben részt vevő személyek és szervezetek felelősségteljes, sokszor komoly pszichés megterheléssel járó feladatot végeznek. A jelzőrendszer tagjai hivatásuknak tekintik munkájukat, melyet lelkiismeretesen, körültekintően, legjobb szakmai tudásuk szerint végeznek és a közöttük kialakult jól működő kommunikációval igyekeznek hatékonyan segíteni egymást a törvényben foglalt gyermeki jogok teljes körű érvényre juttatása és tiszteletben tartása érdekében. Tótkomlós vonatkozásában elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai között a kommunikáció és a kapcsolat kifejezetten jó, együttműködésük eredményes. Közös cél, hogy a 2023-ban is legalább olyan eredményes és színvonalas munkát végezzenek a gyermekjóléti ellátások, gyermekvédelem terén dolgozók, mint a korábbi években, hozzájárulva ezzel a tótkomlói családok és gyermekek helyzetének további javulásához.

Tótkomlós, 2023. május 15.

Zsarnai Anita
aljegyző



**Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti
Központja és Családsegítő Szolgálat**

**Tótkomlói Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatának és Család-és
Gyermekjóléti Központjának
2022. évről készített beszámolója**

Bevezetés

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás az egyének, a gyermekek és családok szociális és mentálhigiénés problémáinak megelőzésére, a krízishelyzet megszüntetésére, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott segítségnyújtás.

A szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének fejlődését, a családban történő nevelkedésének elősegítését; a veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Tótkomlóson a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat keretein belül működik.

1. Személyi és tárgyi feltételek

1.1. Személyi feltételek

Intézményvezető: Halustyik Éva

Család és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője: dr. Füziné Dimák Regina

A feladatokat 2 fő családsegítő munkatárs látta el:

- Karaszné Belán Márta - szakvizsgázott okleveles szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

- Belák-Zacsok Nikolett – általános szociális munkás

Család és Gyermekjóléti Központ szakmai vezetője: Kenyeres Anita

A feladatokat ellátta:

- esetmenedzser – Telekiné Balázs Henrietta gyermek és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkező óvodapedagógus

1 fő óvodai-iskolai segítő - Pál Katalin Zsuzsa okleveles szociális munkás

1 fő pszichológus – Virányi Barbara gyermek pszichológus (havi 1 alkalom/6 óra)

1 fő szociális diagnózis készítését végző munkatárs –Miszlai Ildikó

Az intézmény dolgozói a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet képesítési előírásainak megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek.

1.2. Tárgyi feltételek

Székhelyünk: Tótkomlós, Pósa u. 2.

Telephelyünk 3 iroda helyiséggel, várakozó helyiséggel és bútorzattal rendelkezik.

A munkavégzéshez biztosított eszközök: 3 db laptop, 1 db nyomtató és 2 szolgálati kerékpár.

2022.október elsejétől energiatakarékossági okból fűtési költségek csökkentése céljából a család és gyermekjóléti szolgálat épületrésze lezárásra került, munkánkat egy helyiségben látjuk el az idősök klubja épületrészben. Várhatóan a visszaköltözés a fűtési szezon befejezésével valósul meg.

2. A család és gyermekjóléti szolgáltatási tevékenysége

Feladataink:

- Gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutás feltételeiről tájékoztatást nyújtunk.
- Tanácsadást végzünk vagy megszervezzük az ezekhez való hozzájutást.
- Szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezését biztosítjuk.
- Szabadidős programokat szervezünk.
- Felkérésre környezettanulmányt készítünk.
- Szociális és egyéb információs adatokat gyűjtünk.
- Pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadást közvetítünk.
- Közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos programokat szervezünk: üdültetés, táboroztatás a működési területén élő lakosság számára.

3. Az észlelő-és jelzőrendszer működése

Veszélyeztetettséget észlelő-és jelző rendszert működtetünk, a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása, és ezek megoldására javaslatot készítünk.

A veszélyeztetés megszüntetése érdekében egészségügyi, szociális, valamint szükség esetén hatósági beavatkozást kezdeményezünk. Krízishelyzetekben és védelembe vétel előtt azonnali esetkonferenciát tartunk, ahol a család is jelen van.

Egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét, és azt szükség esetén személyes közreműködéssel segítjük pl.: szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, és pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Évente 6 alkalommal szakmaközi megbeszélést tartunk, melyre a helyi iskolák és óvodák gyermekvédelmi felelőseit, a bölcsőde vezetőjét, a védőnői szolgálat munkatársait, a gyermekorvost, valamint a gyámhatósági előadót hívjuk meg.

2022-ben a következő időpontokban kerültek megszervezésre:

- 2022. április 08.
- 2022. május 19.
- 2022. június 1.
- 2022. október 27.
- 2022. november 09.
- 2022. december 06.

Az Éves Szakmai Tanácskozásra 2022. február 17-én került sor.

Az észlelő-és jelzőrendszer által küldött jelzések száma:

Megnevezés	0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések	Nagykorú személyekkel kapcsolatosan megküldött jelzések

	száma	száma
Egészségügyi szolgáltató	-	
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	2	
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	-	-
Átmeneti gondozást biztosítók	-	-
Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	-	-
Köznevelési intézmény	11	1
Rendőrség	-	-
Ügyészség, bíróság	-	-
Pártfogó felügyelői szolgálat	-	-
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	-	-
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	-	-
Állampolgár, gyermek érdekeit képviselő társadalmi szervezet	3	1
Önkormányzat, jegyző	-	1
Gyámhivatal	-	-
Munkaügyi hatóság	-	-
Katasztrófavédelem	-	-
Közüzem szolgáltatók	-	-
Gyermejjogi/betegjogi/ellátottjogi képviselő	-	-
Hivatásos gondnok	-	-
Javítóintézet	-	-
Gyermekevédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	1	-
Állami fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	-	-

Összesen	17	3
A jelzésekkel érintett személyek száma	26	3

4. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat tevékenysége a statisztikai adatok tükrében

Az alábbi táblázatok a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2022. évi statisztikai adatai alapján készültek. A táblázatokból látható a szolgálat ügyfélkörének szociális helyzete, valamint képet kaphatunk gazdasági aktivitásukról, és a leggyakrabban előforduló problémáikról.

4.1 Nem, kor szerinti megosztás

(minden klienst egyszer vettünk számba, függetlenül a megjelenések számától)

Együttműködési megállapodás alapján vesz igénybe szolgáltatást	Nem, életkor	0- 2 éves	3-5 éves	6- 13 éves	14- 17 éves	18- 24 éves	25- 34 éves	35- 49 éves	50- 61 éves	62 éves és idősebb	Összesen
	Férfi	1	5	8	8	-	2	4	-	-	28
	Nő	3	3	4	7	2	3	11	-	1	34
	Összesen	4	6	12	12	2	3	15	-	1	62

Együttműködési megállapodás alapján, - jellemzően kiskorú gyermek érdekében - a családokat alapellátás keretében vagy védelembe vételi eljárást követően gondozzuk. A gondozott családok száma az elmúlt évben 20 volt. Alapellátás során az együttműködés önkéntes, utóbbi esetben kötelező van a család rá. Védelembe vétel 3 családot, nevelésbe vétel 2 családot, családba fogadás 1 családot érintett. Jellemzően családi okok vagy nem megfelelő szociális körülmények indokolják az együttműködést. Hatósági intézkedésen kívül két család lakhatását krízisszállóra való elhelyezés közvetítésével oldottuk meg.

Intézményünkben az elmúlt év során több mint 174 fő volt az egyszeri ügyekben segítséget kérő ügyfél. Egy részük visszatérő ügyfelünk, folyamatosan igénybe veszik segítségünket különböző ügyeik intézéséhez, tanácsainkat és tájékoztatásunkat kérik.

A korábbi évhez képest stagnált az egészségkárosodás miatti kérelmek és fellebbezések, valamint a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások igénylése miatti ügyintéзések száma. A családi és fogyatékosági támogatások igénylése, a méltányosságból adható megyei szervek segélyei, a helyi önkormányzati rendeletben nyújtható ellátások igénylése, a közüzemi szolgáltatókhoz intézett különböző bejelentések, kérelmek, NAV- hoz benyújtott kérelmek, nyilatkozatok megfogalmazása, TAJ és adókártya igénylése.

Nem együttműködési megállapodás alapján	Nem, életkor	0- 2 éves	3-5 éves	6- 13 éves	14- 17 éves	18- 24 éves	25- 34 éves	35- 49 éves	50- 61 éves	62 éves és idősebb	Összesen
	Férfi	1		1	2	7	2	6	16	17	52
	Nő					11	5	44	31	31	122
	Összesen	1		1	2	18	7	50	47	48	174

4.2 Gazdasági aktivitás szerinti megosztás

A gondozásban lévő háztartásokra jellemző, hogy a kétszülős családokban az egyik felnőtt inaktív.

Gazdasági aktivitás	Fő
Foglalkoztatott	14
Munkanélküli	1
Inaktív	21
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	26
Összesen	62

4.3 Iskolai végzettség szerinti megoszlás

Iskolai végzettség	Fő
Általános iskola nyolc osztályánál kevesebb	31
Általános iskola nyolc osztálya	19
Befejezett szakmunkásképző iskola, szakiskola	7

Befejezett szakközépiskola	-
Befejezett gimnázium	4
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	1
Felsőfokú iskola (főiskola, egyetem)	-
Összesen	62

Az általános iskolát be nem fejezett magas száma abból adódik, hogy gyermekkorú gondozottjaink is vannak, a szülők jellemzően 8 általános iskolát végeztek.

4.4 Családi összetétel szerinti megoszlás

Családi összetétel	Családok száma
Egyedül élő	1
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	0
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	3
Házastársi (élettársi) kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	11
Egy szülő/törvényes képviselő 1-2 gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	4
Egy szülő/törvényes képviselő 3 vagy több gyermekkel (eltartott fiatal felnőttel)	0
Egyéb	0
Összesen	19

Intézményünkben megjelenő problémák szinte minden család esetében halmozottan fordulnak elő. Jellemzően lakhatásnál: közüzemi szolgáltatások hiányából adódó nehézségek; rossz anyagi helyzetnél: foglalkoztatásból, pénzbeosztásból, eladósodásból adódó hátrányok jelentkeznek. Az anyagi nehézségekkel küzdők számára pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését segítettük.

Hátralékok rendezéséhez:

- közreműködünk közüzemi szolgáltatókkal való egyeztetésben,
- adósságkezelési szolgáltatást nyújtunk.

Az adósság terhekkel küszködő lakosság részére a helyi önkormányzat családsegítés keretében adósságkezelési szolgáltatást nyújt. A lakosság adósságterheinek csökkentésére a törvényi feltételek megléte esetén adósságcsökkentési támogatás nyújtható, amit az érintett lakosság szolgálatunknál tud kezdeményezni. Az adósságkezelési szolgáltatás tanácsadásból és adósságcsökkentési támogatásból áll, 2 hónap előgondozással kezdődik, amikor felmérjük a család adósságát, kiadásait és bevételeit, fogyasztási szokásait, majd teherbíró képességüknek megfelelően megállapodunk a hátralék törlesztésének módjáról és feltételeiről. A kapcsolattartás az előgondozás alatt szükség szerint, az adósságcsökkentési támogatás folyósítása alatt havonta egy alkalommal történik. Adósságcsökkentési támogatást 2022-ben 3 család kezdeményezte, de a feltételeket 1 család/2 fő teljesítette, ahhoz, hogy ténylegesen adósságcsökkentési támogatásban részesüljenek.

5. Szakmai tevékenységünk

Munkánk jelentős részét a hivatalos ügyek intézése képezi, mivel településünkön a hivataloknak és szolgáltatóknak nincsen ügyfélfogadása, így a lakosság nagy része tőlünk vár segítséget.

Második kiemelt helyet foglal el az adományok közvetítésében való részvétel.

Közreműködünk:

- önkormányzati természetbeni átmeneti segélyek kiosztásában,
- adomány osztásokban,
- RSZTOP tartós élelmiszer csomagok kiosztásában,
- a tavaszi, nyári, őszi és téli szünet gyermekétkeztetésének koordinálásában.

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás	31	18
Segítő beszélgetés	38	22
Tanácsadás	102	55
Ügyintézéshez segítségnyújtás	165	94
Konfliktuskezelés	56	40
Kríziskezelés	-	-

Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (pénzbeli és természetbeni)	338	237
Közvetítés (másik szolgáltatáshoz vagy központhoz)	4	19
Esetkonferencia	5	8
Esetmegbeszélés	4	8
Esetkonzultáció	128	79
Szaktanácsadás	6	
Csoportmunka	0	0
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	0	0
Közösségfejlesztés	0	0
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	48	48
Családlátogatás	204	72
Adományközvetítés	75	201
Hátralékkezelési tanácsadás	5	27
Mediáció	0	0
Kapcsolattartási ügyelet	0	0
Családterápia	0	0
Pszichológiai tanácsadás	62	22
Jogi tanácsadás	0	0
Összesen	1271	950

Veszélyeztetett kiskorúak száma:

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
Nevelési probléma	2
Szülők, család életvitele	10
Családi konfliktus	2
Szülő(k) betegsége	0
Gyermek családon belüli bántalmazása	5
Gyermek elhanyagolása	2
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	0
Iskolai kirekesztés, erőszak	0
Kortárs csoport negatív hatása	0
Elégtelen lakáskörülmények	0
Kilakoltatás veszélye	0
Munkanélküliség	0
Gyermekintézménybe való beilleszkedés	1

Drogfogyasztás	0
Alkoholfogyasztás	0
Játékszenvedély	0
Csavargás	2
Tankötelezettség elmulasztása	9
Tartós betegség	0
Fogyatékoság	0
Magatartás-vagy tanulási zavar	0
Anyagi probléma	6
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	19
Veszélyeztettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	20

Válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése

A prevenciót szolgáló, ezen a területen végzett feladatot a gyermekjóléti szolgálat a védőnői szolgálattal együttműködve végzi. A tevékenység hatékonyságának növelésében meghatározó szerepet játszanak a jelzőrendszeri tagok, továbbá alapvető fontosságú az általános tájékoztatás és figyelemfelkeltés folyamatos megvalósítása.

A tájékoztatások során elsősorban a magzatvédelemre helyeződik a fő hangsúly, valamint a várandós édesanyák felelősségérzetének felkeltése, illetve megerősítése révén törekednek elérni célkitűzéseiket.

A megvalósítandó eredmény: az anyák folyamatos, minden oldalról történő támogatásának megszervezése és fenntartása. További cél, hogy a gyermek megfelelő fejlődése ne csak magzati korban valósuljon meg, hanem a megszületését követően is, azaz az édesanya és gyermeke megnyugtató körülmények közé kerüljön haza. Kiskorú édesanya esetén fontos a születendő gyermek családi jogállásának, illetve szülői felügyeleti jogának rendezése is. 2022-ben 0 fő volt a kiskorú várandós.

Az elmúlt évben a védőnők által jelzett, szociális okból veszélyeztetett kismamák száma: 0 fő.

Prevenációs programok

A Család - és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a gyerekek részére a szabadidős programok szervezése. Intézményünk minden évben eleget tesz ezen kötelezettségének.

Célcsoportunk jellemzően az általános iskolás korosztály. A szervezett programjaink célja aktív pihenés keretében új ismeretek, élmények, ötletek, lehetőségek nyújtása.

Megvalósult programjaink:

Városi gyermeknap – Rózsa Fürdő- játszóház (2022. május 29.)

A gyermeknap alkalmából megtartott foglalkozáson a gyermekek egész napos, szabadtéri élő – társas játékban vehettek részt.

Gyopárosfürdő – strand nap (2022.08.05.):

A Szociális Szolgáltató Központ által szervezett nyári gyermektábor keretein belül a Család- és Gyermejkölési Szolgálat szervezte és bonyolította le a tábor utolsó napját.

Az Intézmény jóvoltából egész napos strandolásra nyílt lehetőség a Gyopárosfürdői Strandon, ahol a gyermekek térítésmentesen vehették igénybe a strand Élmenyfürdő részlegét.

Karácsony

Lakossági felajánlásból érkező karácsonyi ajándécsomagot 7 család részére jutattunk el.

Elmaradt prevenció programjaink

A nyári tanítási szünetben négy kirándulást szerveztünk a településen élő, általános iskolás korú gyermekeknek. A programok önköltséges formában valósultak volna meg.

A tervezett kirándulásokat közösségi oldalakon, plakátokon, illetve a Komlós Hírmondóban is meghirdettük, azonban a jelentkezők száma nem érte el a csoport létszámot (minden kirándulásunkra 1-2 fő jelentkezett) ezért a programok elmaradtak.

1. 2022. június 16. – Mezőhegyes Helytörténeti Gyűjtemény
2. 2022.június 21. – Makó Kalandpark, Lombkorona sétány
3. 2022. június 28. – Szabadkígyósi Kastély
4. 2022. július 05. – Gyopárosfürdő, strand

6. Esetmenedzser szakmai tevékenysége

Az esetmenedzser feladatai közé tartozik:

- a szükséges szolgáltatások biztosításának megszervezése, összehangolása,
- a szolgáltatás igénybevételének, ill. eredményességének nyomon követése,
- az igénybevétel ellenőrzése,
- az előírt magatartási szabályok betartásának, a gyermek, ill. a család által – a változás érdekében megteendő lépések, feladatok nyomon követése, ellenőrzése,
- a rendszerszereplőkkel való kapcsolattartás, a gyermek érdekében történő egyeztetés, hatóságokkal való kapcsolattartás, az esethez kapcsolódó kötelező adminisztrációs, dokumentációs feladatok ellátása,
- segítő, támogató szolgáltatások összehangolása, közreműködés a szolgáltatások feltételeinek biztosításában.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó feladatok:

- javaslatétel a gyámhivatal felé védelembe vételre
- megelőző pártfogásra
- ideiglenes hatályú elhelyezésre
- nevelésbe vételre
- családba fogadásra
- harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezésére
- családba fogadó gyám kirendelésére
- a gyermek gondozási helyének megváltoztatására
- családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásra
- tankötelezettség teljesítésének előmozdítására

A Család-és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásait 50 fő vette igénybe az elmúlt évben, ez a településen 31 kiskorú és 19 felnőtt személyt jelentett.

Hatósági intézkedéshez kapcsolódó esetmenedzseri tevékenységben érintettek:

	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás, szakellátásból kikerült	Összesen
Gondozottak száma (fő)	11	0	8	4	23

A gondozási tevékenység a gyermekek elhanyagolása, elégtelen lakáskörülmények, anyagi nehézségek, párkapcsolati problémák, családi konfliktus, gyermeknél tapasztalható magatartásproblémák, valamint a szülők életvitele miatt volt szükséges.

2 gyermeknél egyszeri esetkezelés történt védelembe vételi eljárás indítása miatt, hatósági intézkedés elrendelésére nem került sor. 1 gyermeknél illetékesség változás (költözés miatt) másik járás folytatta le a védelembe vételi eljárást.

Védelembe vétel felülvizsgálatát követően eredményesség miatt 11 kiskorúnál szűnt meg a gondozási tevékenység, zárult le az együttműködés.

A 2021-es évhez viszonyítva a védelembe vett, és utógondozott gyermekek száma nem változott, a nevelésbe vett gyermekek száma csökkent.

Évközben 1 utógondozott gyermek nagykorúvá vált.

2022. 12. 31. napjával 8 gyermek nevelésbe vétel, 2 gyermek utógondozás miatt részesült gondozásban. 2 kiskorú esetében védelembe vételi eljárás indult, mely áthúzódik a következő évre.

Az elmúlt évben elhanyagolás 26 kiskorút érintett. A településen 2 fő bántalmazott kiskorú esetében valósult meg gondozási tevékenység.

Speciális szolgáltatás keretében pszichológiai tanácsadás igénybevétele során, valamint kapcsolattartási ügyelet keretében valósult meg az együttműködés.

7. Szociális diagnózis

A szociális diagnózis szerepe

A diagnózis készítése az a folyamat, amely megalapozza az egyén szociális támogatását és a majdani szolgáltatónál a szolgáltatási terv elkészítését, valamint megvalósítását, és amelynek során képet kaphatunk az egyén aktuális helyzetéről és állapotáról. A diagnózis egyfajta

értékelési folyamat is, amelyben az egyén életútját, önmagáról alkotott képét és az esetleges vizsgálatok eredményeit a diagnózist készítő és maga az érintett személy összevetik.

A diagnózis készítése során felszínre kerülő problémák kezelése érdekében megállapításra kerülnek azok a szolgáltatások, amelyek megteremtik a fejlesztéshez, a normális működéshez szükséges feltételeket, továbbá a meghatározásra kerül a megvalósítás határideje, megtörténik a célok elérését gátló és segítő erőforrások, kockázatok számbavétele. A diagnózis elkészítésében az ellátottnak aktívan részt kell vennie, nélküle a terv nem készíthető el.

Az esetmenedzsernek az első találkozástól számítva 15 nap áll rendelkezésre a diagnózis elkészítésére. Krízishelyzetben természetesen a szociális diagnózis elkészülte előtt is lehetőség van szolgáltatás igénybevételére és annak nyújtására.

A szociális diagnózis készítését kezdeményezheti:

1. Család-és Gyermejkölési Szolgálat
2. Család-és Gyermejkölési Központ
3. Jelzőrendszer

Szociális diagnózis tartalma

A szociális diagnózis elkészítését adatlap segíti, melyben zárt és nyitott kérdések egyaránt szerepelnek, és melyben az adott válaszok értékelése után lehetővé válik a szükséglet meglétének, mélységének, intenzitásának értékelése, valamint a megfelelő szolgáltatás kiválasztása.

Fentiek értelmében a szociális diagnózishoz kapcsolódó felmérő adatlap funkciója egyrészt a szolgáltatási rendszerben elérhető szolgáltatási elemekre vonatkozó szükséglet meglétének vizsgálata, másrészt a fennálló szükségletek erősségének értékelése.

A szociális diagnózis felvétele során megismerkedhetünk az egyén családi helyzetével, lakókörülményével, egészségügyi állapotával, munkaerő piaci státuszával. A beszélgetés során a felvételi esetmenedzser számára az is kiderül, hogy az egyén alkalmas-e önálló életvitelre, és amennyiben nem, milyen tényezők akadályozzák, gátolják, vagy éppen segíthetik őt ebben, és milyen szolgáltatások szükségesek ahhoz, hogy hosszabb távon önállóan tudja életét támogatni.

Amennyiben gyermeket, illetve gyermekeket érintő problémák is felmerülnek, a rájuk vonatkozó adatlap kitöltése is szükségszerű.

Mindezek ismeretében összegzéséként megállapításra kerül egyes szükségletek hiánya, valamint a szükségletek kielégítéséhez szükséges szolgáltatási formák beazonosítása.

Tapasztalatok:

A szociális diagnózisok készítése során az ügyfelek többnyire együttműködőek voltak.

Az ügyfelek többsége fenntartással érkezett, sok esetben nem tudták miről van szó, azonban távozáskor sokan megjegyezték, hogy milyen jó volt beszélgetni. Ezek a pozitív visszajelzések erősítenek meg abban, hogy hasznos, amit csinálok.

A feltárt problémák megoldásához szükséges szolgáltatások járás szinten elérhetőek voltak.

Település: Tótkomlós	
Kérelmek száma összesen:	4
Diagnózis felvételének kezdeményezője szerint:	
1. Család-és Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezésére:	2
2. Jelzőrendszer kezdeményezésére:	0
3. Család-és Gyermekjóléti Központnál jelentkező:	2
Probléma típusa szerint:	
1. Családi kapcsolatokra vonatkozó problémák:	1
2. Lakhatási probléma:	0
3. Anyagi helyzettel kapcsolatos probléma:	1
4. Foglalkoztatással kapcsolatos probléma:	0
5. Egészségi állapottal kapcsolatos probléma:	0

6. Gyermekkel kapcsolatos problémák:	0
7. Társas kapcsolatokból fakadó problémák:	1
8. Életviteli problémák:	0
9. Egyéb:	1
Érintett fő összesen:	4
gyermek	0
felnőtt	4

8. Óvodai és iskolai szociális munka

8.1 Jogszabályi háttér

2018. szeptember 1-től a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI.tv. értelmében a család- és gyermekjóléti központ az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő egyéni, csoportos és közösségi szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

- a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,

- e) prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- f) a jelzőrendszer működését.

A jogszabály 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő (40 óra) alkalmazását írja elő, az orosházi járásban 7 fő foglalkoztatott látja el a feladatot.

Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat a 2018/19-es nevelési évtől az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást biztosít Tótkomlóson a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában, a Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban, az Evangélikus Óvodában, a Diófa Óvodában és a Ligeti Óvodában.

Célok:

- a társadalmi kohézió erősítése, a társadalmi minőség javítása természetes támaszok, közösségi erőforrások mozgósításával.
- a gyerekek szociális kompetenciáinak fejlesztése, és a környezet minőségének tökéletesítése.

8.2 Személyi és tárgyi feltételek

Az egyéni beszélgetésekhez, klubfoglalkozásokhoz a külön helyiség, valamint az infrastruktúrához való hozzáférés lehetősége is adott minden intézményben. A gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő az intézményekben dolgozó fejlesztő pedagógussal, gyógypedagógussal együttműködésben látja el. Folyamatosan kapcsolatot tart a helyi családsegítőkkal és védőnőkkel, valamint a gyermekorvossal is.

8.3 Ügyfélfogadási rend:

Az intézményekben a szolgáltatásra az igényfelmérés alapján megbeszélte időpontokban van lehetőség, heti egy napon. Az intézményekben kifüggesztésre került a fogadóórák és az intézményi munka ellátásának időpontjai.

8.4 Feladatok a szükségletfelmérések tükrében

Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda

Az intézményt hétfői napokon látogatom. Az általános iskolában az alsó tagozat jellemzően az alsó szinten helyezkedik el, ezekben az osztályokban tanító nevelőkkel zömében itt konzultálok, az osztályaikat itt keresem fel. A felső tagozat oktatóival megbeszélt időben a tanári szobában szoktam megbeszélni a feladatokat, gyerekekkel kapcsolatos történeteket, ilyenkor nagyon jó lehetőség adódik egyéb felvetődő gondok megbeszélésére is. Az intézményben alapvetően nagyon családias és barátságos a hangulat. A diákok bizalommal fordulhatnak tanáraik felé, bátran megosztják velük problémáikat, ami munkám során nagyon nagy segítség, hiszen azonnal jeleznek felém, ha úgy ítélik meg, hogy a gyermek problémájában esetleg segítségükre lehetek.

A korábbi szükségletfelmérésnek megfelelően ebben az iskolában jellemzően óralátogatásra, prevenciós feladatokra és egyéni konzultációkra kerül sor. Nagy segítség, hogy a kistérségben dolgozó pszichológusunk Tótkomlóson elérhető, mert így könnyebben tudok delegálni gyerekeket a tanácsadásra.

Az intézmény óvodájában három csoport működik, amelyeket az éppen aktuálisan felmerülő igények szerint látogatok. Csoportos tevékenység közben figyelem meg a gyerekeket, egyéni beszélgetéseket folytatok a gyerekekkel és alkalmanként a szabadidős tevékenységekben is részt veszek. Például kirándulások alkalmával kísérem a csoportot. Az óvoda maximálisan partner abban, hogy a felmerülő problémákat a szülő bevonásával oldjuk meg, így egy külön helységben ilyen feladatok is vannak.

Tótkomlósi Evangélikus Óvoda

Az intézményben két óvodai csoport működik, így az intézményben töltött időmet meg tudom osztani közöttük. Csoporttevékenységekben veszek részt, így könnyebben bekapcsolódok az óvoda életébe, valamint megismerem a gyerekeket is. Az intézménnyel évek óta kialakult gyakorlatunk, hogy a nyári szüneteket is ott töltöm, ezért mind az óvónők, mind a gyerekek bizalommal fordulnak hozzám.

Tótkomlósi Ligeti Óvoda

Az óvodának három csoportja. Hétfő délutánonként felváltva látogatom a csoportokat és a szülők számára is könnyen elérhető vagyok, mert a gyerekekért is akkor jönnek. Az intézmény gyermekvédelmi felelőssével nagyon jó a szakmai kapcsolatom, a felmerülő nehézségeket mindig megbeszéljük és egyeztetünk a szükséges lépésekről is. A többi intézményhez hasonlóan itt is részt veszek a programokon, rendezvényeken.

Jankó János Általános Iskola és Gimnázium

Az iskola önkormányzati fenntartású, jelenleg 14 általános iskolai osztály, négy gimnáziumi osztály és egy speciális tagozatú osztálya van. Az alsó és felső tagozat külön épületben található. A munkaidőm legnagyobb részét ebben az intézményben töltöm, nagyon sokrétű feladataimmal.

Az elmúlt félévben a korábbiakhoz hasonlóan folytattam az egyéni beszélgetéseket, valamint a prevenciós munkát és a pedagógusokkal való gyakori konzultációkat az aktuálisan felmerülő problémákról. Évről évre egyre bővül a feladatok köre, ami adódik abból is, hogy változnak a gyerekek és családok problémái és abból is, hogy egyre nagyobb bizalommal fordulnak felém és osztják meg velem az intézményi élet dolgait.

Nagy örömömre szolgált, hogy a 2022/23-as tanév első félévében a gimnázium két évfolyamán is sikerült a három alkalmas „Hogyan szeressek?” című prevenciós célú egészséges kapcsolatokról szóló tréninget megvalósítani az orosházi Mi-Értünk Egyesület közreműködésével. Nagyon jó visszhangra talált ez az alkalom is.

Továbbra is folytatódnak a bullyinggal kapcsolatos prevenciós órák, valamint egyre nagyobb az igény a dühkezeléssel, érzelmek felismerésével kapcsolatos ismeretterjesztésekre. Ezek az a programok különösen közel állnak hozzám, mert igazán eredményesnek érzem sok diáknál és sokkal jobban van lehetőségem megismerni őket. Idén már az egyik harmadik osztályban is végeztem csoportmunkát, ahol a spiriboo-füzetek szakmai anyagát felhasználva járjuk körbe az önismeret, önbizalom, szorongás, agresszió kérdéseit.

Az iskola életében sűrűbben azokkal a gyermekekkel kapcsolatban merül fel probléma, akiknek diagnosztizálatlan, vagy az iskola eszközeivel nem szabályozható magatartási problémája van, vagy az otthoni nevelési minta élesen eltér az intézményben elvártaktól. Minden pedagógus és a vezetés is támogatja azt a folyamatot, ahol a szülőt bevonva igyekszünk megoldani ezeket a helyzeteket.

Ezek mellett a feladatok mellett részt veszek az iskola ünnepein, programjain és úgy érzem, hogy mind a vezetés, mind a pedagógusok, de - ami számomra leginkább fontos – a gyerekek is bizalommal, nyitottan fordulnak felém, nem kívülállónak tekintenek.

A családsegítő kollégákkal folyamatos az együttműködés, az érintett gyermekek eseteinek kapcsán rendszeresen konzultálunk.

A szakmai munka a statisztikai adatok tükrében

A szolgáltatást igénybe vevők típusa	A szolgáltatást igénybe vevők száma
Gyermek	197
Szülő	9
Szakember	13
Összesen	219

Hozott probléma típusa	Fő
Anyagi	6
Gyermeknevelési	11
Gyermek intézménybe való beilleszkedés nehézsége	29
Magatartászavar, teljesítményzavar	37
A gyermek életviteli problémái	23
Igazolatlan óvodai, iskolai hiányzás	17
Konfliktus	32
Szülők vagy család életvitele	15
Szülői elhanyagolás	2
Bántalmazás	0
Fogyatékoság	0
Addiktológiai problémák	0
Egyéb	0
Összesen	172

Tevékenység jellege	Alkalmak száma
Konzultáció	26
Információnyújtás	10
Tanácsadás	29
Hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás	17
Családlátogatás	2
Óralátogatás	13
Krízisintervenció	9
Konfliktuskezelés	1
Prevenációs csoportmunka	11
Pályaorientáció támogatása	2
Kulturális programok szervezése	6
Sport-és szabadidős programok szervezése	2
Szociális akciók szervezése, végrehajtása	0

Nevelőtestületi ülésen, diákönkormányzati ülésen való részvétel	4
Szülői munkaközösségi ülésen való részvétel	2
Szülői értekezleten való részvétel	8
Fegyelmi tárgyaláson való részvétel	2
Esetmegbeszélés, esetkonferencia	12
TEAM munka óvodában, iskolában	2
TEAM munka család-és gyermekjóléti központban	0
Szupervízió	12
Jelzés fogadása	34
Jelzés küldése	27
Delegálás	16
Egyéb	0
Összesen	247 alkalom

Az alapvető problémák, amelyek a legtöbb esetben felmerülnek az intézményekben:

- rossz szociális háttér
- anyagi- és megélhetési problémák
- családi – és egyéb konfliktusok
- magatartási problémák
- konfliktushelyzetek diák-diák, tanár-diák, tanár-szülő között
- elhanyagolás
- életviteli problémák
- nevelési problémák
- tanórai problémák

8.5. Tervek és fejlesztési elképzelések

A jövőben szeretném folytatni a megkezdett munkát. A már kialakított kapcsolatokra építve tovább szeretném bővíteni azoknak a számát, akik bizalommal fordulnak hozzám. Szeretnék továbbra is bekapcsolódni az iskolák és óvodák életébe, amennyire a lehetőségek ezt engedik. Azokkal a gyerekekkel, szülőkkel, szakemberekkel, akikkel már tartom a kapcsolatot, a továbbiakban is szeretnék kommunikálni és utánkövetni a dolgaik alakulását. Folyamatosan konzultálok mindenkiel, igyekszem minél többet a gyermekek között lenni, mert így tudom megismerni legjobban őket, az őket érintő problémákat, a konfliktusok okait. Alapvetően elmondható, hogy nyitottak felém. A következőkben szeretnék azon dolgozni, hogy még

többen merjenek hozzám bizalommal fordulni, ha problémájuk adódik.

9. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások

A Békés Vármegyei Kormányhivatal 2022. április 27-én hatósági ellenőrzést végzett a rendelkezésre álló iratok alapján, illetve helyszíni ellenőrzést végzett arra vonatkozóan, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint család-és gyermekjóléti központ szolgáltatásokra vonatkozóan a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően működik-e? Az ellenőrzés szabálytalanságot nem tárt fel az intézmény működésével kapcsolatban.

10. ÖSSZEGZÉS

Településünkön a gyermekvédelmi feladatok ellátása a jogszabályi feltételek alapján megvalósul. Intézményünk jó kapcsolatot ápol a helyben működő gyermekvédelmi és szociális intézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal. A településen felmerülő szociális és gyermekvédelmi problémákat komplexen kezeljük, szükség esetén tájékoztatjuk és bevonjuk más szakterületek képviselőit is a megoldásba. A napi munkavégzés során a helyi önkormányzat támogatását is gyakran kérjük az azonnali, elsősorban anyagi segítséget igénylő ügyfeleink ügyében, amit minden alkalommal megkapunk. Szakmai tudásunkkal igyekszünk segíteni az egyéneket, családokat, csoportokat problémáik kezelésében, ami mindennap új kihívás számunkra. Leggyakrabban tapasztalt problémák a gyermekes családokban: a gondozási feladatok hiánya, a nevelési problémák, az elégtelen lakhatási feltételek, a közüzemi szolgáltatások részleges hiánya, a családi értékek, normák hiánya.

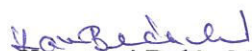
Munkánk komoly felelősséggel, pszichés terheléssel jár, melynek kezelésére munkáltatónk rendszeresen képzéseket, esetmegbeszélő csoportot, szupervíziót biztosít.


A település oktatási intézményeinél és lakosságánál felmerülő igényként jelent meg városi szinten alkalmazott pszichológiai szolgáltatás bevezetése.


Munkánkat igyekszünk felelősséggel ellátni, tudásunknak súlya van, hiszen tanácsainkkal, a különböző megoldási lehetőségek felkínálásával emberek életére, döntéseire vagyunk hatással.


Tótkomlós, 2023. 01. 31.


Készítette:


Káraszné Belán Márta
családsegítő munkatárs


Belák-Zacsok Nikolett
családsegítő munkatárs


Telekiné Balázs Henrietta
esetmenedzser


Pál Katalin
óvodai és iskolai szociális segítő


Mislai Ildikó
szociális diagnózist készítő esetmenedzser

Jóváhagyta: Halastótyk Éva
intézményvezető





OROSHÁZI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

T Á J É K O Z T A T Ó

a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett
bűncselekmények, szabálysértések számának,
a bűnelkövetés okainak bemutatása
2022. év vonatkozásában

**1. A gyermek és fiatalok által elkövetett bűncselekmények és szabálysértések
számának alakulása az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén**

	Elkövetők	
	Gyermekkorú	Fiatalok
Bűncselekmények/ fő	1	13
- betöréses lopás	1	-
- lopás	-	7
- zaklatás	-	1
- garázdaság	-	4
- ittas vezetés	-	1

Bűncselekmény elkövetése miatt **2022. évben** 1 fő gyermekkorú és 13 fő fiatal személy ellen indult büntetőeljárás bűncselekmény elkövetése miatt.

A gyermekkor büntethetőséget kizáró ok, ezért a velük szemben indított eljárások megszüntetésre kerültek. A gyámhatóság felé a cselekmények elkövetéséről adatlap megküldésével jelzéssel éltünk.

Bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén a fiatalokkal szemben a nyomozást a fiatalokra vonatkozó speciális szabályok megtartása mellett - pl. törvényes képviselő és védő részvétele a teljes eljárás tartama alatt, környezettanulmány és iskolai jellemzés kötelező beszerzése, stb. - kell lefolytatni.

Bűncselekmény esetén a bíróság a fiatalokkal szemben büntetést is kiszabhat és intézkedést is alkalmazhat.

Szabálysértés elkövetése miatt az elmúlt évben hatóságunk összesen 18 fő fiatal személy ellen indított eljárást. **Gyermekkorú személy ellen 5 esetben lopás miatt indult eljárás, melyek megszüntetésre kerültek.**

Év	Fiatalok (fő)	Okok:
2022	18	lopás (5), garázdaság (1), engedély nélküli vezetés (12),
2021	17	lopás (7), szándékos rongálás (1), rendzavarás (1), garázdaság (2) engedély nélküli vezetés (6),

A fiatalok által elkövetett szabálysértéseket tekintve megállapítható, hogy számuk az elmúlt évhez képest 1 esettel nőtt.

Cím: 5900 Orosháza, Szabadság tér 2.; 5901 Orosháza, Pf: 111.

Telefon: +36 (68) 411-344;

E-mail: oroshaza.rk@bekes.police.hu KÉR azonosító: ORFK BEKES OH

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén a gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett szabálysértések, illetve bűncselekmények száma az országos átlagnál évek óta lényegesen alacsonyabb.

2. Jellemző problémák és azok gyakorisága a gyermekkorúak körében

A gyermekkorú személyek által történt bűncselekmények elkövetése miatt nem indult eljárás során általánosságban elmondható, hogy a gyermekkorúak jogsértéseire a kisebb súlyú, sok esetben „gyerekcsínynek” induló olyan cselekmények jellemzőek, amelyek jogsértő voltával életkoruknál fogva nincsenek tisztában, vagy nem mérik fel eléggé tetteik lehetséges következményeit.

A 14. életévüket még be nem töltött fiatalok a büntető- és a szabálysértési jog szerint is gyermekkorúnak minősülnek és így főszabályként velük szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn. E főszabály alóli kivételként az új Büntető törvénykönyv (2012. évi C. törvény) 2013. július 1-jei hatályba lépése 5 bűncselekménytípus elkövetése esetén büntethetővé tette a 12. életévüket betöltött, de egyébként még gyermekkorú személyeket is.

A törvény 16. §-a tételesen felsorolja ezeket a bűncselekményeket: az emberölés és annak minősített esetei, az erős felindulásban elkövetett emberölés, az életveszélyt okozó testi sértés és a halált okozó testi sértés, a rablás és a kifosztás.

Ezek elkövetése esetén a tizenkettedik életévét már betöltött, de a tizennegyedik életévüket be nem töltött gyermekkorúak is büntethetővé válnak, ha a tettes az elkövetés idején rendelkezett a cselekménye következményeinek felismeréséhez szükséges belátási képességgel.

Szabálysértés esetében a gyermekkor mindig büntethetőséget kizáró ok. gyermekkorúval szemben szabálysértés elkövetése miatt nem szabható ki helyszíni bírság és szabálysértési bírság sem.

3. Jellemző problémák és gyakorisága a fiatalkorúak körében

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a fiatalkorúak - *azaz a 14. és 18. életév közötti fiatalok* - esetében szinte bármilyen bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésével lehet találkozni.

A felnőttkor küszöbén álló fiatalok esetleges elkövetővé válása elsősorban attól a környezettől (család, baráti kör, iskola, stb.) függ, amelyben élnek, és amelynek körülményeit, szokásait, magatartását, erkölcsi normáit példaként látják a mindennapjaikban.

Ha ez a környezet, vagy annak egyes elemei valamilyen okból problémásak, akkor nagy az esély arra, hogy a fiatalkorú a társadalmi normák és elvárások ellenére deviáns magatartásformákat választ magának. Ez könnyen vezethet a törvényekkel való szembe kerüléshez, sőt bűnelkövetéshez.

A fiatalkorúval szemben szabálysértés elkövetése esetén a hatóság csak feljelentéssel élhet, bírság csak akkor szabható ki, ha önálló keresettel rendelkezik.

4. A hozzátartozók közötti erőszak, bántalmazások előfordulása

A hozzátartozók közötti erőszak kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról szóló 2/2018. (I. 25.) ORFK utasítás (továbbiakban: Utasítás) szabályozza a hozzátartozók közötti erőszak fogalomkörébe tartozó bűncselekmények esetén végrehajtandó rendőri eljárásrendet.

Az e körbe tartozó személy elleni cselekmények miatti bejelentéseket minden esetben kiemelten kezeltük és haladéktalanul megtettük a szükséges intézkedéseket.

A konfliktusok kialakulásának legjellemzőbb okai az ittasság, a nem megfelelő anyagi körülmények, szerelemfáltás, gyermek elhelyezése körüli viták, házas- és élettársi kapcsolat megromlása, illetve a gyermek láthatás be nem tartásával kapcsolatos szabályok megsértése.

Tényleges jogsértés észlelése esetén minden esetben intézkedtünk a jogellenes állapot megszakítására, a felek indulatainak lecsillapítására, majd felhívtuk a figyelmet a társadalmi együttélés szabályainak betartására, a további jogsértés megelőzésére, illetve tájékoztattuk az érintetteket a rendelkezésre álló jogérvényesítési lehetőségekről is.

A tudomásunkra jutott információkról haladéktalanul jelzéssel éltünk (rövid úton, szóban, illetve adatlap megküldésével) a családsegítő, gyermekvédelmi, és gyermekjóléti szolgálatok felé. Szolgálatellátás során rendszeresen kapcsolatot tartottunk a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársaival, mint a jelzőrendszer része.

Az elkövetőket vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban férfiak követik el a hozzátartozók közötti erőszak körébe tartozó bűncselekményeket, azonban esetenként női elkövetőket is regisztráltunk. A férfiak főként a testi sértéseket, míg nők a kiskorú veszélyeztetése bűncselekményekben érintettek elkövetőként.

A bejelentéseket követő intézkedések tapasztalatai alapján megállapítható, hogy többségében a bejelentő már a helyszínen sem kíván magánindítvánnyal élni a bántalmazóval szemben, megelégednek azzal, hogy a rendőr figyelmezteti az erőszakoskodó felet.

A bejelentések közül - mivel a történeteknek részese kiskorú is volt - 14 esetben adatlap megküldésével tájékoztattuk a gyámügyi szerveket. A hozzátartozók közötti erőszak helyszínén rögzített tényeket, adatokat minden esetben megküldtük a családsegítő szolgálatnak.

Az Orosházi Rendőrkapitányság 2022. évben 5 esetben hozott ideiglenes megelőző távoltartásról szóló határozatot.

Szükséges esetben kértük a civilszervezetek, gyámügyi szervezetek, családsegítő szolgálatok segítségét, melyet minden esetben megkaptunk.

5. A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok

A vizsgált időszakban - a korábbi évek tapasztalataitól eltérően - az ún. hagyományos, klasszikus eredetű szerek fogyasztása vált ismertté. Ezek közül a marihuána és az amfetamin származékok (speed, extasy) fogyasztása dominál. A klasszikus szerek ismételt térnyerésével a pszichoaktív szerek használatának visszaesése figyelhető meg.

A visszaesés okaként értékelhető, hogy a fogyasztók egyre jobban felismerik a „designer” drogok előállításának kiismerhetetlen módját, a hatásmechanizmus ismeretlensége miatti nagyfokú veszélyességet. Ebben szerepe van a felvilágosító, drogprevenciós munkának is.

Az elkövetői adatokat vizsgálva megállapítható, hogy 2022. évben is több felnőtt korú férfival szemben indítottunk kábítószer fogyasztásának gyanúja miatt eljárást- *fiatalkorú személy nem volt.*

Az eljárás alá vont személyek - amennyiben a törvényi feltételek fennállnak - tájékoztatást kapnak az elterelés lehetőségéről és a megelőző-felvilágosító tanácsadásról, melyet önként vállalhatnak és vállalnak is.

Drogfogyasztással összefüggő haláleset területünkön 2022. évben sem történt.

6. Bűnmegelőzésben, prevenciós munkában szerzett tapasztalatok

A DADA, az ELLEN-SZER, az IBT, az SzCsRP és az OVI-ZSARU Program

6/1. DADA program

A 2022. évben az orosházi és a békéssámsoni általános iskolákban az iskolai program oktatása vizsgával rendelkező oktató rendőr hiányában továbbra sem volt megoldott.

6/2. ELLEN-SZER és IBT programok

Az ELLEN-SZER és IBT programok működtetése kapitányságunkon nem megoldott, mivel vizsgával rendelkező oktatóval nem rendelkezünk.

6/3. A drog prevenciós összekötő munkája (SzCsRP program)

„A szülők és a családok a rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” elnevezésű bűnmegelőzési program felelőse 2020. augusztus hónaptól **Kis Rozália r. szds.**

6/4. Az OVI-ZSARU program

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén a **Móricz Zsigmond utcai óvoda** (Orosháza Város Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája Móricz Zsigmond utcai telephely) és a **Lehel utcai óvoda** (Orosháza Város Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája Székhely óvoda, Lehel utca 23.) **8 éve** kapcsolódott a programhoz.

Az óvodák vezetői arról számoltak be, hogy az intézmények felújítása során a kesztyűs bábok megsemmisültek, a technikai fejlődés miatt a CD lemezek használhatatlanok, ezért ebben az évben a program nem került folytatásra.

A bűnmegelőzési programokon túl a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzése, illetve csökkentése érdekében folyamatosan együttműködtünk az illetékességi területünkön lévő önkormányzatokkal, a gyámhivatallal, a családsegítő szolgálatokkal és a hivatásos pártfogókkal, akik megfelelő partnerek a megelőzési feladatok jó színvonalú ellátásában.

7-8. A jelzőrendszeri tagok együttműködését milyennek találta az év során?

Intézményüinktől miben kérnének segítséget a munkájuk gyermekvédelmi vonatkozásában?

A jelzőrendszeri tagok együttműködése jónak ítéltető. A jövőben is törekedni fogunk a partneri kapcsolat megtartására.

9. Előfordult-e az év során krízishelyzet, amely ideiglenes hatályú elhelyezést vont maga után?

A 2022. év során az Orosházi Rendőrkapitányság közigazgatási területén nem történt krízishelyzet, amely ideiglenes hatályú elhelyezést vont volna maga után.

10-11. Az alábbi problémák megoldása érdekében az év során milyen programokat terveznek (hozzátartozók közötti erőszak, drogfogyasztás, gyermeki jogok ismertetése, bűnmegelőzés)?

Milyen programokat valósítanának meg más szervezetekkel közösen, ha rendelkezésre állna anyagi és humán forrás?

Tovább kívánjuk folytatni a már megkezdett programjainkat, melyek személyi és anyagi feltételeit a rendőrség a saját költségvetéséből biztosítja.

12. Véleménye szerint az eredményesebb együttműködés érdekében hogyan lehetne a jelzőrendszeri tagok közötti kommunikációt hatékonyabbá tenni?

Megítélésünk szerint a jelzőrendszeri tagok együttműködésének színvonala megfelelő és eredményes.

Orosháza, időbélyegző szerint

Tisztelettel:

**Czecher Péter r. ezredes
rendőrségi főtanácsos
kapitányságvezető**